

Onderzoeksverantwoording - **Hybride Docent**

Mei 2017

In 2016 en 2017 zijn door de projectgroep Hybride Docent verschillende onderzoeksvragen uitgezet om een beter beeld te krijgen van o.a. (de ontwikkeling in) het aantal hybride docenten in Nederland, de hoofdredenen om hybride docent te worden, het animo onder docenten in het voortgezet onderwijs om hybride te werken, en de mogelijke positieve of negatieve gevolgen van het werken in twee banen voor het functioneren en de gezondheid van hybride docenten.

Hiertoe zijn verschillende hoogwaardige databronnen gebruikt, waarbij ook de meest recente cijfers zijn geanalyseerd (welke ook beschikbaar waren voor analyse). Deze bronnen zijn:

- PoMo: Personeels- en Mobiliteitsonderzoek (2014)
- Flitspanel Screening Combinatiebanen (2016)
- EBB: Enquête Beroepsbevolking (2003-2015)
- NEA: Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (2014-2015)
- StemPunt-panel Motivaction (2017)

Verschillende onderzoeksbureaus hebben dus cijfers aangeleverd om hiermee een beter beeld te verkrijgen van het hybride docentschap in Nederland – voornamelijk in het voortgezet onderwijs.

De overkoepelende onderzoekscoördinatie lag in handen van Dr. Luc Dorenbosch (de baaningenieurs). Voor eventuele verdere vragen over de gebruikte databronnen en analyses neem gerust contact op met Luc via info@debaaningenieurs.nl. Hij staat u graag te woord of kan u verder doorverwijzen.

Bron: PoMo - Personeels- en Mobiliteitsonderzoek

Het Personeels- en Mobiliteitsonderzoek (PoMo) wordt sinds 2004 tweejaarlijks uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het onderzoek omvat een grootschalig uitgezette enquête onder medewerkers van de publieke sector, waaronder VO-docenten.

Doel van PoMo is om de ontwikkelingen in de beleving van ambtenaren over hun werk gedurende een lange periode te kunnen volgen. Op deze wijze wordt inzicht verkregen in de arbeidsmarktpositie van de overheid en hoe deze kan worden verbeterd. In het onderzoek wordt onderscheid gemaakt in drie groepen, namelijk zittend personeel en medewerkers die recent zijn in- en uitgestroomd. Voor iedere groep is een specifieke vragenlijst ontwikkeld.

Het zittend personeel betreft het personeel dat gedurende het jaar voorafgaand aan het onderzoek in dienst is gebleven van dezelfde overheidswerkgever. Mensen vallen onder het instromend personeel als zij in het jaar voorafgaand aan het onderzoek in dienst zijn getreden van een overheidswerkgever. Het dienstverband moet ten minste zes maanden hebben geduurd of op 31 december van dat jaar nog steeds voortduren. Werknemers die instromen na een tijdelijke onderbreking van het dienstverband van minder dan drie maanden worden niet als instromers beschouwd. Het uitstromend personeel betreft personeel dat in het jaar voorafgaand aan het onderzoek uit dienst is getreden bij een overheidswerkgever. Het dienstverband moet ten minste zes maanden hebben geduurd. Werknemers die uitstromen maar binnen drie maanden bij dezelfde werkgever weer instromen worden niet als uitstromers beschouwd.

Beschikbare data docenten voortgezet onderwijs

In PoMo 2014 wordt gevraagd naar het wel/niet hebben van meerdere banen.

PoMo wordt uitgevoerd onder een steekproef van medewerkers uit de veertien overheidssectoren: rijk, gemeenten, provincies, waterschappen, rechterlijke macht, defensie, politie, PO, VO, MBO/BVE, HBO, WO, onderzoeksinstituten en academische ziekenhuizen. In het voortgezet onderwijs wordt een onderscheid gemaakt in diverse functies, namelijk directie/management, onderwijzend personeel, onderwijsondersteunend personeel en organisatie- en beheerspersoneel.

In onderstaande tabel staat het aantal respondenten van binnen het VO-onderwijs en het aantal met een *combinatiebaan* (= een docentbaan gecombineerd met een andere baan in loondienst of als zzp'er).

Jaartal	Respondenten		
	Zittend	Instroom	Uitstroom
2014	1728 (169 met combinatiebaan)	932	989

Tabel: Aantal respondenten onderwijzend personeel voortgezet onderwijs in PoMO 2014

Bron: Flitspanel Screening Combinatiebanen

In oktober 2016 is er met behulp van het Flitspanel een screening gedaan naar verdere redenen voor het combineren van banen onder o.a. VO-docenten en de animo voor een 2e baan onder VO-docenten.

Het Flitspanel is een initiatief van de directie Arbeidszaken Publieke Sector (APS) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Het panel is in 2006 geïnitieerd om snel en gefundeerd antwoord te kunnen geven op ad hoc (beleids)vragen. Met inzet van het Flitspanel kan in korte tijd voor de (semi-)publieke sector, een representatief antwoord worden gegeven op actuele, spoedeisende en/of tussentijdse beleidsvragen ("flitsen") op het terrein arbeidsvoorwaarden, arbeidsmarkt en arbeidsomstandigheden.

Onderzoek onder het Flitspanel wordt vanaf 2013 in opdracht van het ministerie van BZK aangestuurd door het programma InternetSpiegel van de Stichting ICTU. Voor de uitvoering van onderzoeken via het Flitspanel werkt ICTU samen met een externe marktpartij GfK.

In onderstaande tabel staat het aantal respondenten van binnen het VO-onderwijs en het aantal met een *combinatiebaan* (= een docentbaan gecombineerd met een andere baan in loondienst of als zzp'er).

Jaartal	Respondenten
2016	698 (81 met combinatiebaan)

Tabel: Aantal respondenten onderwijzend personeel voortgezet onderwijs in FlitsPanel

Bron: NEA - Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden

Er is gebruikgemaakt van de NEA-data uit 2014 en 2015. Hier is voor gekozen, omdat er in de afzonderlijke jaren niet genoeg werknemers waren die hybride docent zijn in het Voorgezet Onderwijs om over te kunnen rapporteren.

De NEA - Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden - is een van de grootste periodieke onderzoeken naar de werksituatie van werknemers in Nederland bekeken door de ogen van werknemers. TNO en het CBS voeren de NEA uit in samenwerking met het ministerie van SZW. Het doel van de NEA is om tegemoet te komen aan de informatiebehoefte van de overheid, werkgevers, vakbonden, brancheorganisaties etc.

De NEA wordt sinds 2003 uitgevoerd. De doelpopulatie van de NEA zijn werknemers die in Nederland wonen en werken en tussen de 15 en 65 jaar (2003-2013) of tussen de 15 en 75 jaar (vanaf 2014) zijn. In de periode 2003-2013 deden jaarlijks gemiddeld ruim 23.000 werknemers mee. Vanaf 2014 is de steekproef vergroot van 80.000 naar 140.000 werknemers. De verzamelde gegevens worden door weging representatief gemaakt voor de populatie. Daardoor is het mogelijk om op basis van de NEA valide uitspraken te doen over alle werknemers van Nederland.

Beschikbare data docenten voortgezet onderwijs

Met behulp van de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) code, een selectie gemaakt van werknemers werkzaam in het onderwijs. De SBI-codes die overeenkomen met het onderwijs in het algemeen zijn sectoren 85000 tot en met 85999. Binnen de sectoren van onderwijs zijn er zes sectorcodes voor werknemers in het Voortgezet Onderwijs, namelijk: 85300, 85310, 85311, 85312, 85313, en 85314. De overige SBI-codes die horen bij de sector onderwijs (tussen 85000 en 85999) zijn vervolgens aangeduid als 'overig onderwijs'.

Om een uitspraak te kunnen doen over hybride docenten in het VO is er een uitsplitsing gemaakt tussen de werknemers van het VO. Allereerst is er een onderscheid gemaakt tussen de docenten en overige functies binnen het VO. Dit is gedaan met behulp van de ISCO beroepsindeling (beroepscode). Docenten hebben een ISCO-code die begint met '23', namelijk: 2300, 2310, 2320, 2330, 2341, 2342, 2351, 2352, 2353, 2355, 2356 en 2359.

Vervolgens is er binnen deze groep een onderscheid gemaakt tussen hybride docenten en niet-hybride docenten. Deze selectie is gemaakt met behulp van de antwoorden op de vragen: "2a. Hebben uw betaalde werkzaamheden als werknemer betrekking op één baan?" en "2b. Bent u naast uw werk als werknemer ook werkzaam als zelfstandige?".

In onderstaande tabel staat het aantal respondenten van binnen het VO-onderwijs en het aantal met een *combinatiebaan* (= een docentbaan gecombineerd met een andere baan in loondienst of als zzp'er).

Jaartal	Respondenten
2014-2015	1.363 (138 met combinatiebaan)

Tabel: Aantal respondenten onderwijzend personeel voortgezet onderwijs in NEA 2014-2015

Bron: EBB - Enquête Beroepsbevolking

In november 2016 is er een maatwerk verzoek gedaan aan het CBS voor cijfers van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) over het aantal werknemers in de sector secundair onderwijs (VO+MBO) met een 2e werkring in loondienst of als zelfstandige in de jaren 2003-2015.

De Enquête Beroepsbevolking is een doorlopend onderzoek, 65.000 mensen vullen deze in per jaar. Deze enquête wordt afgenomen bij alle leden van uw huishouden van 15 jaar of ouder. De informatie is onmisbaar voor de Nederlandse overheid en de Europese Unie om beleid te maken waarmee ingespeeld kan worden op diverse ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Met de informatie uit het onderzoek wordt onder andere:

- de arbeidsparticipatie van de Nederlandse bevolking bepaald;
- het nationale werkloosheidscijfer berekend;
- de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt vastgesteld;
- gekeken naar de afstemming tussen werk en zorgtaken.

Bron: Motivaction - Drijfveren om in het onderwijs te werken (Onderzoekresultaten voor Hybride Docent)

Op aanvraag van Hybride Docent heeft Motivaction data geleverd omtrent de interesse in leraarschap van werkende Nederlanders met ten minste een MBO-4 diploma. Voor het onderzoek van Hybride Docent zijn de antwoorden gebruikt op vragen Q3, Q9, Q10 en Q11 uit het onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van Platform Bèta Techniek PBT. Deze data is in overleg met PBT en Motivaction vrijgegeven aan Hybride Docent. Het uitgebreidere onderzoek dat Motivaction verricht 'Drijfveren om in het onderwijs te werken', in opdracht van PBT, wordt na de zomer gepubliceerd.

De volgende onderzoekspecificaties gelden voor het onderzoek:

- Onderzoekspopulatie (de ondervraagden): Representatieve steekproef van werkenden met ten minste een MBO-4 opleiding.
- Netto steekproefomvang: 1.569 completes
- Methode van dataverzameling: online vragenlijst
- Periode van dataverzameling: 28 februari 2017 tot 12 maart 2017
- Opdrachtgever van het onderzoek: PBT
- Motivaction is lid van de MOA en maakt deel uit van de Research Keurmerkgroep

Meer weten over dit onderzoek? Ga naar www.hybridedocent.nl